

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОЛЕДЖ ПЗВО «МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПИЛИПА ОРЛИКА»

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою

Протокол № 3

“25” січня 2019 р.

Директор

ЗАТВЕРДЖЕНО

В. А. Навроцький

2019 р.

ПРОГРАМА

ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ТА СКЛАДАННЯ

ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ

ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

«МОЛОДШИЙ СПЕЦІАЛІСТ»

ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 0303 «ЖУРНАЛІСТИКА ТА ІНФОРМАЦІЯ»

СПЕЦІАЛЬНОСТІ 503030301 «ВИДАВНИЧА СПРАВА ТА

РЕДАГУВАННЯ»

ЗМІСТ

1. Загальні положення
2. Організація діагностики якості підготовки до підсумкової атестації та критерії оцінювання якості знань
3. Вимоги до відповідей студентів під час атестації
4. Завдання для підготовки до підсумкової атестації
5. Методичні матеріали по підготовці до атестації

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Атестація з фаху здобувачів початкового рівня вищої освіти «Молодший спеціаліст» галузі знань 0303 «Журналістика та інформація» спеціальності 503030301 «Видавнича справа та редагування» згідно з вимогами, визначеними в освітньо-професійній програмі підготовки фахівців проводиться у формі усної відповіді на екзаменаційні питання.

Структуру і зміст атестації визначено і ухвалено на засіданні циклової комісії з видавничої справи і сформовано у вигляді 30 екзаменаційних білетів. Кожен екзаменаційний білет складається з 2 теоретичних питань та 1 практичного завдання (Додаток 1).

Підсумкова атестація проводиться з метою перевірки і оцінки науково-теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти з профільюючих дисциплін в обсязі таких навчальних дисциплін: «Сучасна українська мова і практична стилістика», «Редагування. Загальний курс», «Комп'ютерні видавничі технології», «Редагування різних видів видань».

Складання підсумкової атестації проводиться на відкритому засіданні атестаційної комісії за участю не менш ніж половини її складу за обов'язкової присутності голови комісії.

Перевірка і оцінка науково-теоретичної та практичної підготовки здобувачів початкового рівня вищої освіти «молодший спеціаліст» проводиться з метою встановлення відповідності їх освітнього та освітнього ступеня до вимог стандарту освіти (навчальних планів і програм підготовки фахівців).

Завдання базуються на теоретичних знаннях та навичках, набутих в процесі вивчення теоретичного матеріалу за вищезначеними дисциплінами та результатах виробничої практики, семінарських, практичних і самостійних робіт протягом всього періоду навчання.

З метою надання здобувачам початкового рівня вищої освіти «молодший спеціаліст» методичної допомоги в процесі підготовки до атестації надано перелік питань з анотаціями за профільюючими дисциплінами та рекомендований список відповідної джерельної бази.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІАГНОСТИКИ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ

Атестаційна комісія створюється щорічно у складі голови та членів комісії для проведення підсумкової атестації — комплексного екзамену з фаху за спеціальністю 503030301 «Видавнича справа та редагування» та діє протягом календарного року.

Голова атестаційної комісії призначається базовою структурою ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика».

Головою атестаційної комісії призначається висококваліфікований фахівець виробництва з цієї ж спеціальності, науково-педагогічний працівник.

До складу екзаменаційної комісії входять викладачі та провідні фахівці виробництва. Персональний склад атестаційної комісії затверджується директором коледжу не пізніше ніж за місяць до початку роботи комісії.

Робота атестаційної комісії проводиться у терміни, передбачені навчальними планами та графіком роботи комісії, що затверджується ректором університету.

Регламент засідань атестаційної комісії встановлює Голова комісії.

Рішення атестаційної комісії про результати проведення підсумкової атестації з фаху, а також про присвоєння здобувачу вищої освіти відповідного освітнього ступеня та кваліфікації, видання йому документа про освіту і кваліфікацію приймається на закритому засіданні відкритим голосуванням простою більшістю голосів членів комісії, які брали

участь у засіданні. Голос Голови атестаційної комісії є вирішальним при однаковій кількості голосів інших членів комісії.

На засіданні атестаційної комісії ведеться протокол у якому зазначається:

- Прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти із зазначенням номеру екзаменаційного білету;
- Оцінки за кожне теоретичне питання відповідного екзаменаційного білету;
- Додаткові запитання до випускника з боку членів та голови атестаційної комісії;
- Окремі висновки членів атестаційної комісії;
- Оцінка за національною шкалою та за шкалою ECTS;
- Рішення атестаційної комісії про присвоєння кваліфікації.

Протоколи підписують голова та члени атестаційної комісії, які брали участь у засіданні. Книга протоколів зберігається у справах коледжу.

Результати співбесіди, виконання завдань визначаються оцінками за національною шкалою та за шкалою ECTS та оголошуються того ж дня після оформлення протоколів засідання атестаційної комісії.

За підсумками роботи атестаційної комісії Голова складає звіт який затверджується на її заключному засіданні. У звіті відображається рівень підготовки молодших спеціалістів за напрямом підготовки 5.03030301 «Видавнича справа та редагування», якісні показники результатів, уміння випускників застосовувати знання при вирішенні виробничих проблемних ситуацій, недоліки в підготовці, рекомендації щодо вдосконалення освітнього процесу. Питання про підсумки роботи атестаційної комісії та розроблені відповідні заходи обговорюються на засіданнях циклової комісії.

Оцінка студенту за комплексний екзамен з фаху виставляється за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Відповідь на кожне запитання білета оцінюється окремою оцінкою «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно». Загальна оцінка по екзаменаційному білету підраховується як середньоарифметичне значення оцінок, отриманих з кожного питання білету і виставляється на закритому засіданні атестаційної комісії шляхом відкритого голосування по кожному здобувачу вищої освіти.

Варіант екзаменаційного білету має 3 завдання з різних дисциплін.

Значення рейтингу з кредитного модуля	Оцінка ECTS	Традиційна екзамен. оцінка
91 < RD =100	A – відмінно	відмінно
86 < RD <= 90	B – дуже добре	добре
76 < RD <= 85	C – добре	
66 < RD <= 75	D – задовільно	задовільно
61 <= RD <= 65	E – достатньо (задовольняє мінімальні критерії)	

41<=RD < 60	FX – незадовільно	незадові льно
RD <40	F – незадовільно (потрібна додаткова робота)	не допущено

Оцінки «А – Відмінно» заслуговує студент, який повністю виконав завдання комплексного кваліфікаційного іспиту, а саме: дав змістовну, вичерпну відповідь на три теоретичні питання з дисциплін, включених у програму іспиту, продемонстрував відмінний рівень підготовки.

Оцінки «В – Дуже добре» заслуговує студент, який виконав завдання комплексного кваліфікаційного іспиту, а саме: дав змістовну правильну відповідь на три питання з дисциплін, включених в програму іспиту, але мав незначні зауваження щодо точності відповідей.

Оцінки «С – Добре» заслуговує студент, який повністю виконав завдання комплексного кваліфікаційного іспиту, а саме: дав змістовну, вичерпну відповідь на три теоретичні питання з дисциплін, включених в програму іспиту, але мав незначні помилки, або відповіді були не повні;

Оцінки «Д – Задовільно» заслуговує студент, який у теоретичних відповідях демонструє знання основного матеріалу з дисциплін, включених в програму комплексного кваліфікаційного іспиту; але припускається деяких неточностей, не виявив високого рівня підготовки та припустився помилок.

Оцінки «Е – Достатньо» заслуговує студент, який у відповідях на теоретичні питання припустився багато помилок та дав правильну відповідь лише на половину завдання комплексного кваліфікаційного іспиту, не виявив належного рівня підготовки;

Оцінки «FX – Незадовільно» заслуговує студент, який не відповів на запитання комплексного кваліфікаційного іспиту з дисциплін, включених в програму комплексного кваліфікаційного іспиту.

ВИМОГИ ДО ВІДПОВІДЕЙ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ

При підготовці відповідей на теоретичні питання студент має виявити знання щодо:

- Визначення базових термінів та понять з теоретичного питання, що міститься в екзаменаційному білеті;
- Знання з дисциплін професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень, критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять.
- Методологію і методи дослідження в сучасній психології.

Програма атестації складається з 10 змістовних модулів, які містять 5 дисципліни за переліком програми підготовки молодших спеціалістів, зв'язаних між собою змістовими складовими та формою відповідей, які дозволяють системно визначити рівень знань студента.

Кожен змістовний модуль передбачає відповіді на запитання, які охоплює цикл фундаментальних професійно-орієнтованих дисциплін «503030301 «Видавнича справа та редагування».

При підготовці відповідей на екзаменаційні завдання у відповідності до вимог освітньо-професійної програми спеціальності 503030301 «Видавнича справа та редагування» з вищезазначених дисципліни студент повинен мати певні знання та вміння.

З дисципліни «Сучасна українська мова і практична стилістика» студент має знати :

- особливості функціонування стилів сучасної української мови, способи використання стилістичних засобів у текстах різних жанрів.

уміти:

- правильно застосовувати особливості кожного стилю української мови,
- вільно орієнтуватися у стильовій різноманітності журналістських текстів,
- будувати журналістські тексти відповідно до сучасних стильових норм.

З дисципліни «Редагування. Загальний курс» знати:

- особливості роботи редактора на всіх етапах редакційно-видавничого процесу;

- організацію і зміст процесу редагування;
- види редагування;
- методiku редагування
- технологію редагування
- особливості редакторської підготовки складових тексту;
- особливості редагування текстів за допомогою комп'ютерних програм;
- особливості редагування різних видів видань;
- сучасний ринок української поліграфії;
- сучасну систему підготовки редакторських кадрів.

вміти:

- виконувати обов'язки творчого працівника реакції, видавництва чи видавничої структури згідно зі штатним;

- віднайти для видавництва потрібного автора;
- зробити редакторський аналіз авторського оригіналу;
- організувати рецензування авторського оригіналу;
- пройти процедуру отримання відповідного грифу на майбутнє видання;
- опрацювати всі варіанти версток;
- звірити й підписати до друку сигнальний примірник;
- створити й відредагувати весь заголовковий комплекс видання;
- вводити різними способами цитати в текст;
- володіти комп'ютерними засобами контролю правопису;
- володіти автоматизованою системою оптичного розпізнавання тексту;
- редагувати різні види текстів за допомогою комп'ютерних програм;
- редагувати різні види видань;
- виконати редакторську роботу з перевидання та з перекладу видання;
- правильно оформляти бібліографію видань.
- підготувати оригінал-макет видання для його поліграфічного відтворення;
- звірити плівки книжкового блоку та кольороподілу художнього оформлення;

оформлення;

- звірити й підписати до друку „чисті аркуші” та сигнальні примірники видання;

З дисципліни «Комп'ютерні видавничі технології» знати:

- основні підходи до розробки технологічних карт;
- основні підходи до вибору формату видання і формату паперу;
- особливості технологічної роботи з папером і фарбою;
- технології "computer – to... ", їх особливості, переваги і недоліки;
- зв'язок автоматизації і оптимізації;
- класифікація друкарського обладнання;
- сучасні технології виготовлення офсетних форм;

- роль зволоження в офсетному друці, види зволоження;
- класифікацію процесів виготовлення книжкових видань,
- класифікацію обкладинок і палітурок;
- технологію виготовлення книжкової продукції;
- принципи і завдання оздоблювальних процесів;
- характеристики оцінки якості продукції;

вміти:

- складати технологічні карти для виготовлення поліграфічної продукції на всіх етапах виготовлення продукції;
- обґрунтувати доцільність вибору одного із видів спуску з врахування обладнання;
- правильно вибирати папір відносно способу друку;
- вибирати оптимальну технологію виготовлення офсетних форм згідно з технологією СтР;
- вибрати типову схему оптимізації виробництва;
- формувати принципи вибору поліграфічного обладнання з урахуванням параметрів видання;
- визначати елементи, що потрібно врахувати при виготовленні форм;
- визначати вплив води на якість розчину;
- вибирати технологічні схеми виготовлення книг і брошур;
- визначати елементи, що потрібно врахувати в процесах оздоблення;
- вміти користуватися контрольними шкалами на відбитку.

З дисципліни «Редагування різних видів видань» знати

- понятійно-категоріальний апарат із політичної проблематики;
- комплекс правових засад щодо висвітлення політичної проблематики;
- специфіку редакторського опрацювання політичної інформації на сторінках періодичних видань;
- методику редагування наукових громадсько-політичних та масово-політичних видань;
- особливості роботи редактора на всіх етапах редакційно-видавничого процесу;
- види редагування;
- особливості редакторської підготовки складових тексту;
- особливості редагування текстів за допомогою комп'ютерних програм;
- особливості редагування різних видів видань.

вміти:

- робити редакторський аналіз авторського оригіналу;
- редагувати різні види видань;
- володіти комп'ютерними засобами редагування різних видів текстів;
- опрацювати всі варіанти версток;
- створити й відредагувати весь заголовковий комплекс видання;
- правильно оформляти бібліографію видань;
- пройти процедуру отримання відповідного грифу на майбутнє видання;
- виконати редакторську роботу з перевидання та з перекладу видання;

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА І ПРАКТИЧНА СТИЛІСТИКА

1. Поняття стиль, стилістика, функціональний стиль. Стилiстичнi можливостi багатозначностi. Багатозначнiсть та тропи в рiзних стилях мови.

2. Омонiмiя та паронiмiя.

Стилiстичне використання омонiмiї й паронiмiї.

3. Синонiми в стилiстичному планi.

Можливостi явища синонiмiї (розгляд за функцiональними стилями). Стилiстичне використання антонiмiї. Антонiмiя як лексичне явище.

4. Лексика iншомовного походження.

Лексика iншомовного походження зi стилiстичного погляду.

5. Неологiзми. Номiнатиvнi та стилiстичнi функцiї неологiзмiв. Застарiла лексика. Застарiла лексика зi стилiстичного погляду.

6. Термiнологiчна лексика.

Термiнологiя в рiзних стилях мови. Професiоналiзми, жаргонiзми та арготизми. Мовнi й стилiстичнi функцiї професiоналiзмiв, жаргонiзмiв та арготизмiв.

7. Розмовна та дiалектна лексика.

Розмовна, просторiчна, дiалектна лексика в рiзних стилях. Етимологiя. Стилiстичнi можливостi внутрiшньої форми слова.

8. Фразеологiя в сучаснiй українськiй мовi.

Фразеологiя в стилiстичному аспектi.

9. Фразеологiчнi одиницi в засобах масової iнформацiї.

Засоби словотвору. Стилiстичне використання засобiв словотвору.

10. Морфологiчнi засоби стилiстики.

11. Просте речення в стилiстичному планi.

12. Складне речення.

Стилiстичнi можливостi складного речення (нехудожнi тексти). Складне речення в красному письменствi.

13. Однорiднi члени речення.

Стилiстичнi аспекти однорiдностi в нехудожнiх текстах. Принципи побудови ряду, сполучники, прийменники та узагальнювальнi слова в офiцiйно-дiловому, науковому та публiцистичному стилях.

14. Однорiдний ряд.

Використання однорiдного ряду як стилiстичного засобу в художньому стилi та в розмовному мовленнi. Вiдокремлення та його стилiстичнi можливостi.

15. Вiдокремлена прикладка в рiзних стилях.

Вiдокремлена прикладка як засiб уточнення в офiцiйно-дiловому й науковому мовленнi. Прикладка в красному письменствi, публiцистичнi та фольклорi.

Вiдокремлена прикладка при звертаннi.

16. Стилiстичнi аспекти звертання. Вставнi та вставленi конструкцiї.

Власне звертання й риторичне звертання. Семантична й стилiстична характеристика звертань. Звертання в рiзних стилях мови. Фольклорнi звертання в художньому та публiцистичному стилях. Функцiї вставних слiв у нехудожнiх та художнiх текстах.

17. Пряма i непряма мова в текстi.

Монологiчне, дiалогiчне й полiлогiчне мовлення. Способи передачi чужої мови в офiцiйно-дiлових, наукових та публiцистичних текстах. Невласне пряма мова, її стилiстичнi можливостi. Монолог у рiзних стилях мови. Дiалогiчне мовлення в художнiх та публiцистичних текстах. Композицiйнi та стилiстичнi функцiї полiлогу.

18. Періодичне мовлення та його стилістична роль.

Стилістичні фігури в публіцистичному та художньому текстах. Період як особлива синтаксична конструкція. Структура періодів. Період у нехудожніх та художніх текстах. Синтаксична характеристика та стилістичні можливості фігур. Використання фігур як засобу логічного виділення та впорядкування і як прийому посилення емоційно-експресивних можливостей викладу.

Рекомендована література:

1. Венжинович Н.Ф. Сучасна українська літературна мова: Навч. Посібн. К.: Знання, 2008. – 304 с.
2. Плющ М.Я. та ін.. Сучасна українська літературна мова: Збірник вправ: Навч. Посібн. К.: Вища школа, 2003. – 287 с.
3. Ужченко В.Д., Ужченко Д.В. Фразеологія сучасної української мови: Навч. посібник К.: Знання, 2007. – 494 с.
4. Світлична Є.І., Берестова А.А. та ін.. Практикум зі стилістики української мови: науковий та офіційно-діловий стилі: Навч. посібник Х.: НФаУ, 2002. – 256 с.
5. Грищенко А.П., Мацько Л.І., Плющ М. Я. та ін.. Сучасна українська літературна мова К.: Вища школа, 2002. – 439 с.

РЕДАГУВАННЯ. ЗАГАЛЬНИЙ КУРС

1. Сутність і зміст редагування

Поняття редагування у широкому і вузькому розумінні. Критерії творчості і ремесла в процесі редагування.

Завдання редагування.

Поняття редакторського на налізу. Загальна характеристика редакторського аналізу та редагування.

Поняття про різновиди редагування. Два найголовніші блоки видів редагування: загальне (універсальне); спеціальне. Основні складові загального редагування. Спеціальне редагування та його підвиди: літературне, наукове, літературно-художнє.

2. Редакційно-видавничий процес

Редакційно-видавничий процес як сукупність професійних дій. Підготовчий етап та його складові. Редакційний етап та його складові. Виробничий етап та його складові. Маркетинговий етап.

3. Етапи редагування та їх особливості.

Перше (наскрізне) читання. Поняття комплектності оригіналу. Робота над структурою та заголовковим комплексом. Визначення єдиного стилю представлення. Робота із ступною та заключною частинами.

4. Сутність редакторської правки Сутність редакторської правки та її головне завдання. Основні правила з видавничої етики, які має пам'ятати редактор, редагуючи авторський оригінал.

5. Редакторська підготовка складових тексту: заголовки, цитати

Поняття *заголовка*. Функції заголовка. Види заголовків за функціональними ознаками, за змістом, за формою зображення, за місцем розташування. Методика роботи редактора із заголовками. Поняття *цитата*. Найважливіші функції цитати. Способи уведення цитати в текст: коротка і велика за обсягом цитати. Методика роботи редактора з цитатами: загальні та граматичні правила. Редакторська підготовка складових тексту.

6. Редагування текстів за допомогою комп'ютерних програм

Об'єктивний процес комп'ютеризації видавничої справи і суб'єктивні чинники створення „революційної” теорії видавничої справи та редагування. Позитиви і негативи

так званого екранного редагування. Надумана проблема зайвості коректури в редакційно-видавничому процесі.

Можливості програм текстового реактора Microsoft Word та текстового редактора українськомовних текстів „Рута”. Найхарактерніші випадки творення автоматизованими редакторськими програмами смислових і граматичних помилок.

Редактор і автоматизована система оптичного розпізнавання тексту та його переклад з іншої мови. Особливості роботи редактора з комп'ютерними програмами перекладу з однієї мови на іншу.

7. Редагування навчальних та художніх видань

Специфіка типологічного ряду навчальних видань. Найпоширеніші види цього ряду, з якими найчастіше мають справу редактори Зовнішня ознака підручника чи навчального посібника, що подається на титулі. Процедура грифування та організація роботи редактора щодо експертизи навчальної літератури, що претендує на одержання відповідного грифа.

Загальна методика роботи редактора з навчальними виданнями. Структурування змістової частини. Забезпечення належного навчально-методичного рівня тексту, а також взаємозв'язку текстового та ілюстративного матеріалів.

Типологія художніх творів та їх видань: за родами, за жанрами, за складом тексту, за цільовим призначенням. Особливості редагування творів класичної літератури та творів сучасних авторів.

8. Редагування газетно-журнальних, рекламних, інформаційних видань

Газетно-журнальні видання та їх типологія. Найголовніші позиції оцінювання редактором газетно-журнального тексту. Форми існування рекламних текстів. Предмет рекламних повідомлень та характер інформації у рекламних текстах. Об'єкти авторського права в рекламних виданнях. Типологічна структура друкованої продукції з рекламними текстами. Жанри рекламних текстів. Специфіки підготовки та редагування рекламних матеріалів. Типові помилки смислового, стилістичного, граматичного характеру в рекламних текстах. Сучасна типологія інформаційних видань та особливості їх редакторської підготовки.

9. Редакторська підготовка довідкових видань

Типологічний ряд довідкових видань. Особливості побудови текстової частини словників, довідників, енциклопедій.

Особливості редакторської підготовки матеріалів.

10. Редакторська підготовка наукових, науково-популярних видань

Типологія наукових видань. Ознайомлювальний, структурний, змістовий аспект роботи редактора з цим видом видань. Типологія науково-популярних видань. Особливості дизайну та оформлення. Популяризація викладу матеріалу.

11. Редакторська підготовка перекладів

Перекладознавчий мінімум для редактора-видавця. Види перекладів. Різновиди писемного перекладу. Проблемні питання, які постають перед професійно підготовленим перекладачем.

Ретроспектива перекладного книговидання в Україні. Витоки українського давнього перекладного рукописання. Школа художнього перекладу українських поетів-романтиків XIX ст. Політика московських ідеологів щодо практики перекладів творів зарубіжних авторів на національні мови. Українське перекладне книговидання періоду хрущовської відлиги. Сучасний стан.

Пошук іншомовного твору та його власника. Пошук перекладача та редагування перекладу. Особливості оформлення службової частини перекладного видання

12. Редакторська підготовка перевидань

Види перевидань. Критерії відбору та проблематика творів для перевидань. Робота редактора над змістовою частиною видання. Робота редактора над службовою частиною видання.

13. Редакторські кадри для спеціальності "видавнича справа та редагування"

З історії спеціальності "Видавнича справа та редагування". Сучасна система підготовки кадрів для видавництва і редакцій. Відмінність редакційно-видавничої справи від журналістики і поліграфії

Рекомендована література:

Базова література

1. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця. – К.: Наша культура і наука, 2005. – С. 201-362.
2. Іванченко Р. Літературне редагування: Навч. посібник. – 2-ге вид. – К.: Вища школа, 2003. – 248 с.
3. Різун В. Літературне редагування: Підручник. – К.: Либідь, 2006. - 240 с.
4. Капелюшний А. О. Стилїстика редагування журналістських текстів: Практичні заняття. – Львів: Паїс, 2003. – 544 с.

Допоміжна література

1. Анти-суржик / за ред. О. Сербенської. – Львів: Світ, 2004. -152 с.
2. Бем Г. та ін. Видавець майбутнього: маркетинг і менеджмент у видавництві / Пер. з нім. – К.: Основи, 2004. - 174 с.
3. Пономарів О. Культура слова: мовностилістичні поради. – К.: Либідь, 2009. – 240 с.
4. Шевченко В. Лексика комп'ютерних редакційно-видавничих систем: Англо-український словник. – К.: ВПЦ „Київський університет”, 2000. - 112. с.
5. Яцимірська М. Культура фахової мови журналіста: Навч. пос. – Львів: ПАІС, 2004. - С. 5-157.

КОМП'ЮТЕРНІ ВИДАВНИЧІ ТЕХНОЛОГІЇ

1. Поняття технології і технологічного циклу

Технологічна карта, її види і призначення. Поняття технологічної карти і технологічного процесу. Види технологічних карт, призначення технологічних карт. Основні відомості, які необхідні для складання технологічної карти. Види технологій і їх призначення.

Основні етапи випуску продукції. Етапи випуску поліграфічної продукції: додрукарський, етап підготовки форм, виготовлення друкарських форм, етап після друкарської обробки. Визначення результатів кожного етапу та їх значення для виготовлення поліграфічної продукції. Особливості технологій поліграфічного виробництва. Види технологій поліграфічного виробництва, їх взаємодія, вплив якості технологій на кінцевий результат – одержання готового поліграфічного продукту. Переваги різних технологій, їх новизна і вплив на тривалість технологічного процесу.

2. Формати паперу і видання, спуски шпальт з урахуванням поліграфічного обладнання

Зв'язок формату паперу з форматом видань і долею. Що таке формат паперу, видання і доля листа, як вони взаємозв'язані між собою. Вплив долі листа на розмір видання. Формати паперу в європейському вимірі. Стандарти ISO.

Види спусків шпальт. Спуск шпальт, види спусків. Фактори, які впливають на вибір спуска. Спуск шпальт в зв'язку з форматами і види оформлення шпальт. Спуск шпальт залежно від виду оформлення видання і формату видання. Спуски вкладкою і "лист до листа". Спуск шпальт і обладнання. Як залежить спуск шпальт від вибору обладнання. Монтаж спуску шпальт для листових і рулонних машин. Спуск зі "своїм" і "чужим" оборотом.

3. Основні поліграфічні матеріали

Загальні характеристики паперу і фарби, формних платин. Технології виготовлення паперу, фарби, формних пластин. Види паперу, види фарби. Офсетні пластини, фото полімерні пластини. Характеристики паперу і фарби. Особливості технології роботи з папером і фарбами в процесі друку. Технології роботи з папером і фарбами. Акліматизація паперу. Вибір паперу і фарби в залежності від виду поліграфічної продукції. Технології роботи з крейдяним папером. Фактори, що впливають на закріплення фарби на друкарському відбитку. Вплив факторів на закріплення фарби на друкарському відбитку: тиску, паперу, фарби; технології виготовлення друкарських форм, виду обладнання. Види сушки поліграфічної продукції. Визначення необхідної кількості паперу на тираж. Розрахунок кількості матеріалів, необхідних для виготовлення замовлення. Математичні розрахунки і використання поліграфічних калькуляторів.

4. Нові технології виготовлення фотоформ і друкарських форм офсетного друку (технології CtP)

Технологія "Computer-to-film". Переваги і недоліки технології "Computer-to-film".

Види

фотоскладальних автоматів і їх вплив на якість фотоформ. Технологія "Computer-to-plate", її недоліки і переваги. Новітня технологія "Computer-to-plate". Її переваги і недоліки. Її вплив на скорочення технологічного циклу, екологічність технології. Використання програмного забезпечення в технології CtP. Основні типи пристроїв CtP. Види пристроїв CtP, запис форм по внутрішньому і зовнішньому барабанах, планшетні пристрої. Технічні характеристики пристроїв CtP. Технічні характеристики CtP, види лазерів. Вплив лазерних установок на виготовлення офсетних форм залежно від потужності лазера. Технології "Computer-to-print" и "Computer-to-press" DI-технології. Цифрові технології "Computer-to-print" і "Computer-to-press", DI-технології. Їх використання в друкуванні поліграфічної продукції. Переваги і недоліки цифрових технологій. Формні пластини для виготовлення офсетних форм за технологією CtP. Види формних пластин, які використовуються в CtP-технологіях.

5. Оптимізація роботи поліграфічних підприємств

Оптимізація процесів друкарської підготовки. Поняття оптимізації друкарських процесів, фактори, від яких вона залежить. Готовність прийняття господарських рішень щодо оптимізації технологічних процесів. Оптимізація та автоматизація роботи поліграфічного обладнання. Важливість автоматизації роботи поліграфічного обладнання.

Автоматизація наладки поліграфічного обладнання: заміна форм, змивка фарбових валиків, приладка форм. Автоматизація керування поліграфічним виробництвом. Використання автоматизованих поліграфічних програм для керування поліграфічним виробництвом або окремими його ділянками.

6. Загальні відомості про друкарський процес. Види і класифікація обладнання

Загальні відомості про друкарський процес. Визначення терміну "друкарський процес", фактори, від яких він залежить. Зона контакту. Принцип одержання друкарських відбитків у різних видах друку. Загальна схема побудови друкарських машин. Схема побудови друкарського обладнання. Різниця між побудовою листових і рулонних машин, основний принцип відмінності і схожості. Укрупнена класифікація друкарського обладнання. Класифікація друкарського обладнання за видами друку, видами використання паперу, за форматами, за побудовою друкарського апарату, за фарбовістю, швидкістю роботи і універсальністю. Принцип вибору певного обладнання для друкування поліграфічної продукції. Вибір обладнання для друку різних видів поліграфічної продукції залежно від виду паперу, за призначенням і фарбовістю. Переваги і недоліки листового та рулонного друку. Якість друкованої продукції на листових і рулонних машинах, їх переваги і недоліки.

7. Офсетний спосіб друку та основні фактори, які характеризують друкарський процес

Офсетний друк – домінуючий спосіб друку. Офсетний друк – основний класичний спосіб друку. Його актуальність в сучасній поліграфії як основного випуску поліграфічної продукції, якісної і актуальної. Сучасні технології виготовлення офсетних форм. Цифрові та аналогові технології виготовлення офсетних форм. Виготовлення форм на процесорах.

Технології "Computer-to-..." як новітні, передові і перспективні. Фактори, які впливають на якість друкарського процесу. Вплив офсетних пластин на якість друкарських форм. Вплив матеріалів на якість офсетного відбитка. Вплив матеріалів на якість офсетного відбитка: паперу, фарби, зволожуючого розчину. Роль поліграфічного обладнання в процесі якісного друку. Листові і рулонні машини, їх вплив на якість друкарського відбитку. Автоматизація устаткування, її колірність – основа якості поліграфічної продукції.

8. Роль зволожуючого розчину в офсетному друці. Офсет без зволоження

Зволожуючий розчин і його складові. Зволожуючий розчин, види зволожуючих розчинів у залежності від виду обладнання. Вплив води на якість зволожуючого розчину. Вода, властивості води, її вплив на якість зволожуючого розчину. Види пристроїв для зволоження. Види зволожуючих пристроїв, їх побудова і вплив на якість відбитка. Офсет без зволоження. Роль офсету "без зволоження", друкарські форми для офсету "без зволоження".

9. Технологічні процеси виготовлення книг і брошур. Види обкладинок і палітурок

Види обкладинок і палітурок. Види обкладинок і палітурок згідно ДСТУ. Їх схожість, відмінність, область застосування, технологія виготовлення. Інтегральна палітурка. Інтегральна палітурка як альтернатива обкладинці і твердій палітурці. Технологія виготовлення інтегральної палітурки. Технологія виготовлення брошур. Брошура, технології виготовлення брошур. Автоматичні лінії виготовлення брошур. Технологія виготовлення книг в обкладинках. Технології виготовлення книги в обкладинках: шитвом, дротом, клеєвими способами. Технологія виготовлення книг у твердих палітурках. Технології виготовлення книги в палітурці на поопераційному обладнанні. Способи комплектовки блоків, шитво, обробка корінця книжкового блоку. Вставка блока в палітурку. Основні матеріали для палітурних процесів. Палітурні матеріали: нитки, дріт, клей, термоклей, форзацний і обкладинковий папір. Автоматизовані лінії виготовлення книг і брошур. Автоматичні лінії виготовлення книги в твердій палітурці. Друкарсько-обробні лінії виготовлення книг. Роль друкарсько-обробних ліній у скороченні технологічного циклу.

10. Післядрукарська обробка поліграфічної продукції – оздоблювальні процеси

Основні види післядрукарської обробки поліграфічної продукції. Роль процесу оздоблення продукції в покращенні її виду, захисних функцій, зміна геометрії і т. д. Принцип і завдання оздоблювальних процесів. Основні види післядрукарської обробки продукції: лакування, припре-совка плівки, УФ-лакування, тиснення фольгою, зафарбування обрізів і т. д. Оздоблювальні процеси направлені на захист поліграфічної

продукції. Роль оздоблення в захисті поліграфічної продукції. Тиснення голографічною фольгою, нумерація, персоналізація. Вирубка і висічка поліграфічної продукції. Відмінність і подібність вирубки і висічки. Обладнання і форми для висічки і вирубки. Трафаретний друк у післядрукарській обробці. Роль трафаретного друку в післядрукарській обробці продукції. УФ-фарби в трафаретному друці. Вибіркове і форматне УФ-лакування.

11. Оцінка якості друкарської продукції

Оцінка якості друкарського відбитка залежно від способу друку. Друкарський відбиток у різних способах друку – його ідентифікація в оцінці якості відбитка. Оцінка

якості друкарського відбитка: точність відтворення оригіналу; графічна, градаційна точність; точність кольоропередачі. Види оцінок якості друкарського відбитка: фізична, психологічна, метрологічна. Точність відтворення друкарського відбитка: графічна, градаційна, точність кольоропередачі. Контрольні шкали для перевірки якості одержаного друкарського відбитка. Види контрольних шкал, які використовуються для виготовлення форм і контролю якості друкарського відбитка. Інструментарій для перевірки показників якості оригіналів і відбитків. Роль контрольно-вимірювальних пристроїв у контролі показників якості: денситометрів, спектрометрів, колориметрів і т. д. Основні дефекти друкарських відбитків. Дефекти друкарського відбитка: відмарювання, перетиснення,

Рекомендована література:

Базова

1. Шевченко В. Техніка оформлення газетного видання. — К., 2003.
2. Гавенко С. Ф. Практикум з оцінки якості поліграфічної продукції / С. Ф. Гавенко, О. Ворожаєви. — Львів : Афіша, 2001. — 106 с.
3. Мельничук С. І. Офсетний друк, кн. 1 / С. І. Мельничук, С. М. Ярема. — К. : ХАГАР, 2000. — 448 с.
4. Мельничук С. І. Офсетний друк, кн. 2 / С. І. Мельничук, С. М. Ярема. — К. : ХАГАР, 2000. — 512 с.
5. Романо Ф. Принт-медиа бизнес. Современные технологии издательско-полиграфической отрасли / Ф. Романо. — М.: ПРИНТ МЕДИА центр, 2006. — 456 с.
6. Нуркас М. М. Технология типографского печатания / М. М Нуркас. — М. : МГУП, 2000. — 280 с.

Додаткова

7. Ярема С. М. Флексографія. Обладнання. Технологія / С. М. Ярема. — К. : Либідь, 2002. — 264 с.
8. А.Херлберт «Модульна система конструювання і виробництва газет, журналів та книжок»
9. «Оформлення періодичних видань/ ред. А. Кисельова. -К., 2008.-326с.
10. Буковецкая Про. Дизайн тексту: шрифт, ефекти, колір. -К., 2009. -120с.
11. С.Стефанова «Схеми про розподіл технологічних процесів між редакцією і друкарнею. (При новій комп'ютерній технології)».-К., 2001
12. Шушан Р., Райт Д., Льюїс Л. Дизайн з комп'ютером: Пер. з англ. М., 2007. - 256 с..

РЕДАГУВАННЯ РІЗНИХ ВИДІВ ВИДАНЬ

Редагування масово-політичної літератури

1. Сутність і зміст масово-політичної літератури

Тематика, мета і завдання масово-політичної літератури. Предмет масово-політичної літератури. Проблемні аспекти у визначенні масово-політичної літератури. Визначення громадсько-політичних видань у ДСТУ 3017-95. Функції масово-політичної літератури.

Види масово-політичної літератури. Цільове призначення видань масово-політичної проблематики. Читацька адреса масово-політичної літератури. Законодавче регулювання випуску у світ видань масово-політичної проблематики. Відповідальність за порушення законодавства про політичну інформацію.

2. Видання масово-політичної проблематики крізь призму історичного розвитку

Зародження пропаганди та її розвиток у XVII столітті в Європі. Розвиток агітаційно-пропагандистської літератури у другій половині XIX століття. Політична періодика Галичини кінця XIX – початку XX сторіччя. Пропагування національно-патріотичної ідеї на сторінках видань Союзу Українок. Періодичні видання масово-політичної проблематики Наддніпрянщини кінця XIX – початку XX сторіччя. Масово-політична література як основний засіб ідеологічного та політичного впливу в Радянському Союзі. Відомі майстри пропаганди. Видання видань масово-політичної проблематики в незалежній Україні.

3. Тематико-типологічний та жанровий аналіз видань політичної проблематики

Статистичні дані щодо кількості назв видань масово-політичної проблематики на книжковому ринку України: випуск періодичних і продовжувальних видань; випуск книжкової продукції. Тематика видань політичної літератури. Основні види видань масово-політичної проблематики: за аналітико-синтетичним переробленням інформації; за інформаційними знаками; за матеріальною конструкцією; за обсягом та складом основного тексту; за періодичністю: види періодичних видань масово-політичної проблематики; види неперіодичних видань масово-політичної проблематики.

Жанри громадсько-політичних видань: жанри масово-політичних першоджерел; жанр політичного мемуару; жанр монографії політичної проблематики. Актуальні проблеми видавничої підготовки видань масово-політичної проблематики.

4. Специфіка політичної інформації на сторінках періодичних видань

Політична інформація як важлива суспільна цінність: завдання політичної інформації; суб'єкти політичної інформації; якісні показники політичної інформації. Сутність періодичних видань як складової частини політичної системи суспільства. Політичні «функції» періодичних видань.

Основні напрями діяльності періодичних видань масово-політичної проблематики. Жанрові форми творів періодичних видань масово-політичної проблематики. Жанр політичного портрета на сторінках періодичних і книжкових видань.

5. Пропагандистська та агітаційна література як форми масово-політичної комунікації

Визначення пропаганди. Типи пропаганди. Основні методи пропаганди масово-політичних видань. Технологія виготовлення та розповсюдження пропаганди. Жанрова різноманітність пропагандистської літератури. Визначення агітації.

Особливість передвиборчої агітаційної літератури. Основні відмінності та спільні риси між пропагандою та агітацією. Агітаційна література як засіб формування політичних переконань суспільства.

6. Редакторський аналіз наукових громадсько-політичних видань

Робота редактора над змістом авторського оригіналу наукового громадсько-політичного видання. Види масово-політичних текстів: описові політичні тексти; теоретичні політичні тексти; пояснювальні політичні тексти. Основні критерії редакторського аналізу та оцінки змісту авторського оригіналу наукового громадсько-політичного видання. Аналіз і оцінювання методів викладу в науковому громадсько-політичному виданні.

Етичні вимоги до політичного тексту. Способи викладу наукового матеріалу в політичній літературі. Робота редактора над науково-довідковим апаратом наукового громадсько-політичного видання.

7. Редакторський аналіз масово-політичних видань

Загальні завдання реданалізу в опрацюванні авторського оригіналу масово-політичного видання. Аналіз і оцінка фактичної основи агітаційного тексту масово-політичних видань. Інтерпретація фактів у масово-політичних виданнях.

Методи аналітичної критики історичних джерел, які використовуються в оцінці документального матеріалу масово-політичного твору. Специфіка роботи редактора над заголовком авторського оригіналу масової політичної літератури.

Основні принципи, які рекомендує соціальна психологія в опрацюванні агітаційного тексту масової політичної літератури. Робота редактора над науково-довідковим апаратом масово-політичного видання.

8. Мова і стиль політичної літератури

Загальні критерії мовностилістичного оцінювання авторського оригіналу політичної літератури. Специфіка публіцистичного стилю масово-політичної літератури: ознаки публіцистичного стилю видань масово-політичної проблематики; лінгвостилістичні особливості видань політичної проблематики; функції публіцистичного стилю у політичних текстах: інформаційна функція; функція впливу.

Суспільно-політична лексика та фразеологія. Мовностилістичні особливості масово-політичних і наукових громадсько-політичних видань: мовностилістичні особливості наукових громадсько-політичних видань; мовностилістичні особливості масово-політичних видань; основні відмінності мовностилістичного опрацювання наукових громадсько-політичних та масово-політичних видань. Прийоми розстановки логічних смислових акцентів у творах масово-політичної проблематики. Засоби образної виразності в текстах політичної літератури.

9. Інформаційний простір. Види та особливості

Види інформаційних просторів та їх загальна характеристика Національний інформаційний простір. Інформування та аналітика, пропаганда і контрпропаганда. Об'єктивність журналіста. Оцінка інформаційної діяльності. Критерії оцінки ефективності ЗМІ.

Інформаційні процеси та їх характеристика: інформаційна агресія, пропаганда і контрпропаганда. Поняття про інформаційні війни.

Створення, зберігання та тиражування інформації. Джерела інформації та робота з ними.

Формування громадської думки й масово-інформаційна діяльність.

Редагування навчальної і довідкової літератури

10. Основні види видань. типологічна характеристика навчальних та довідкових видань

Державний стандарт України ДСТУ 3017-95. Види видань за цільовим призначенням, аналітико-синтетичним переробленням інформації, матеріальною конструкцією, інформаційними знаками, за обсягом, за складом основного тексту, за періодичністю, структурою. Загальна типологічна характеристика навчальних видань. Грифування. Загальна типологічна характеристика навчальних, довідкових видань. Головні типологічні вимоги до навчальних, довідкових видань. Особливості побудови текстової частини підручників, навчальних посібників, словників, довідників, енциклопедій.

11. Редакторський аналіз навчальних та довідкових видань

Структура навчальної літератури. Сутність та послідовність редакторського аналізу. Структурування змістової частини. Особливості аналізу навчальних видань, побудови текстової частини підручників, навчальних посібників. Особливості аналізу довідкових видань. Побудова словників, довідників, енциклопедій.

12. Редакторська підготовка словників, довідників, енциклопедій. концепція видання. типові статті

Особливості побудови текстової частини словників, довідників. Робота редактора над словником, довідником. Різновиди колонтитулів, вимоги та правила їхнього оформлення. Вимоги до складання типових статей. Особливості побудови текстової частини енциклопедій. Робота редактора над

енциклопедією. Зародження і розвиток енциклопедичного книговидання у світі та в Україні.

13. Заголовковий комплекс видання. виділення, графічна форма тексту. елементи для уніфікації

Заголовковий комплекс видання: різновиди заголовків, правила їхнього оформлення. Поняття про елементи тексту: виділення, переліки, скорочення, елементи для уніфікації тощо. Різновиди виділень: шрифтові і не шрифтові виділення, їхня роль у виданні. Правила оформлення елементів для уніфікації.

14. Пошукові та пояснювальні компоненти видання. Зміст, покажчики, колонтитули, передмова, примітки, коментарі, додатки

Поняття про довідково-пошуковий апарат видання: зміст, покажчики, колонтитули. Правила складання змісту, поняття про робочий зміст. Правила

складання іменних і предметних покажчиків. Правила оформлення колонтитулів. Довідково-пояснювальний апарат видання: передмова, коментарі, примітки, додатки. Правила оформлення внутрітекстових, посторінкових і прикінцевих приміток і коментарів.

15. Правила оформлення цитування, покажчиків, приміток, коментарів

Редакційно-видавничий процес підготовки навчальної літератури. Порядок підготовки та видання підручників і навчальних посібників для вищих закладів освіти. Загальні вимоги до цитування. Правила оформлення цитат, внутрішньотекстових, посторінкових і прикінцевих приміток і коментарів.

Редагування наукової, науково-популярної та ужиткової літератури

16. Тексти наукової, науково-популярної та ужиткової літератури: види, структура, вимоги до написання

Поняття про тексти наукової, науково-популярної та ужиткової літератури. Завдання редактора наукової, науково-популярної та ужиткової літератури. Типологія та характеристики наукових, науково-популярних і ужиткових текстів.

17. Сутність і зміст редагування наукової, науково-популярної та ужиткової літератури

Потреба в редакторському аналізі текстів наукової, науково-популярної та ужиткової літератури. Уявлення про загальне та спеціальне редагування текстів наукової, науково-популярної та ужиткової літератури.

Основні складові літературного, наукового та літературно-художнього редагування текстів наукової, науково-популярної та ужиткової літератури.

18. Логічні основи редагування наукових, науково-популярних і ужиткових текстів

Підготовчий етап у роботі редактора з текстами наукової, науково-популярної та ужиткової літератури. Відповідність змісту наукових, науково-популярних і ужиткових текстів поставленим завданням. Логіка редагування наукових, науково-популярних і ужиткових текстів.

19. Мова і стиль наукових, науково-популярних і ужиткових текстів

Мовностилістичні особливості наукових, науково-популярних і ужиткових текстів. Терміни у наукових, науково-популярних і ужиткових текстах. Абревіатури та скорочення у наукових, науково-популярних і ужиткових текстах.

20. Етапність редакційної роботи з науковими, науково-популярними та ужитковими текстами

Ознайомчий етап у роботі редактора з текстами наукової, науково-популярної та ужиткової літератури, його складові. Редакційний етап у підготовці текстів наукової, науково-популярної та ужиткової літератури, його складові. Виробничий етап щодо текстів наукової, науково-популярної та ужиткової літератури, його складові.

21. Структурний підхід у редагуванні наукових, науково-популярних і ужиткових текстів

Перше (наскрізне) читання наукових, науково-популярних і ужиткових текстів. Аспекти комплектності наукових, науково-популярних і ужиткових текстів. Уявлення про заголовки наукових, науково-популярних і ужиткових текстів. Уніфікація структури наукових, науково-популярних і ужиткових текстів. Робота із вступною та заключною частинами наукових, науково-популярних і ужиткових текстів.

22. Норми редагування наукових, науково-популярних і ужиткових текстів

Роль редактора у визначенні ключових характеристик наукових, науково-популярних і ужиткових текстів. Головні завдання в редагуванні наукових, науково-популярних і ужиткових текстів. Основні правила та етичні норми при роботі редактора з авторськими текстовими матеріалами.

23. Комп'ютерне редагування наукових, науково-популярних і ужиткових текстів

Аспекти комп'ютеризації роботи редактора з науковими, науково-популярними та ужитковими текстами, чинники якості редагованого матеріалу. Позитивний та негативний зміст екранного комп'ютерного редагування. Основні випадки творення комп'ютерними програмами смислових і граматичних помилок у роботі редактора з науковими, науково-популярними та ужитковими текстами. Системи оптичного розпізнавання текстів: специфіка роботи редактора з розпізнаними науковими, науково-популярними та ужитковими текстами.

24. Аспекти редагування перекладів, перевидань та інтернет-публікацій наукових, науково-популярних і ужиткових текстів.

Уявлення про переклади наукових, науково-популярних і ужиткових текстів. Поняття про перевидання наукових, науково-популярних і ужиткових текстів. Наукові, науково-популярні та ужиткові тексти для публікації в мережі інтернет: потреби в редагуванні.

25. Редагування перекладів наукових, науково-популярних і ужиткових текстів

Сутність авторського, авторизованого, адаптованого та підрядкового перекладів наукових, науково-популярних і ужиткових текстів. Залежність редакторської роботи над перекладом від призначення тексту. Особливості наукового, публіцистичного, технічного та художнього перекладів наукових, науково-популярних і ужиткових текстів. Поняття «перекладацька трансформація». Перестановка, заміна, додавання, упущення в роботі над перекладом. Допоміжна частина видання як засіб передачі лексики, яку неможливо перекласти. Онлайн-перекладачі та електронні словники в практиці редагування. Вади машинного перекладу; засоби виявлення та уникнення помилок. Поняття «якість перекладу». Формальні та кількісні характеристики якісного перекладу. Правописні норми української мови в передачі авторських неологізмів. Методи та практика пошуку перекладного твору. Бестселери як один із критеріїв добору твору для перекладу.

26. Редагування перевидань наукової, науково-популярної та ужиткової літератури.

Поняття «редагування перевидань наукової, науково-популярної та ужиткової літератури». Потреби, підстави та умови перевидання наукової, науково-популярної та ужиткової літератури. Загальна характеристика перевидань наукової, науково-популярної та ужиткової літератури. Тематика та проблематика перевидань наукової, науково-популярної та ужиткової літератури. Особливості підготовки перевидань наукової, науково-популярної та ужиткової літератури залежно від призначення. Робота редактора над змістом і композицією перевидань наукової, науково-популярної та ужиткової літератури. Редакторське втручання у тексти наукової, науково-популярної та ужиткової літератури. Проблематика та критерії добору творів для перевидання наукової, науково-популярної та ужиткової літератури. Наукова значущість як основний критерій добору твору для перевидання наукової, науково-популярної та ужиткової літератури. виправлені, доповнені та перероблені видання наукової, науково-популярної та ужиткової літератури. Показники, зноски, примітки у науковій, науково-популярній та ужитковій літературі. Передмова та післямова як об'єкт роботи редактора перевидань наукової, науково-популярної та ужиткової літератури. Особливості художньо-технічного опрацювання перевидань наукової, науково-популярної та ужиткової літератури. Аналіз концепцій та моделей перевидань наукової, науково-популярної та ужиткової літератури. Перевидання-бестселери у галузі наукової, науково-популярної та ужиткової літератури: причини успіху.

27. Редагування наукових, науково-популярних і ужиткових текстів для публікації в мережі Інтернет.

Поняття «редагування наукових, науково-популярних і ужиткових текстів для публікації в мережі Інтернет». Залежність від цільової аудиторії редакторської роботи над Інтернет-публікацією наукових, науково-популярних і ужиткових текстів. Сутність адаптації наукових, науково-популярних і ужиткових текстів для Інтернет-публікації. Особливості супроводу Інтернет-публікацій наукових, науково-популярних і ужиткових текстів ілюстративним матеріалом. Гіперпосилання як ключова особливість Інтернет-публікацій наукових, науково-популярних і ужиткових текстів. Проблема авторства наукових, науково-популярних і ужиткових текстів у мережі Інтернет. Потреби контролю активності гіперпосилань у галузі публікації текстових матеріалів у мережі Інтернет.

Редагування художньої і дитячої літератури

28. Особливості редагування художньої і дитячої літератури

Редагування художньої і дитячої літератури як професійна діяльність, спрямована на аналіз і вдосконалення мовного твору у зв'язку з підготовкою його до друку. Літературне редагування в системі інших видів редакторської діяльності. Технічне редагування як робота над вторинними архітектонічними елементами матеріалу. Художнє

редагування як робота над художнім оформленням матеріалу. Характерні особливості літературного редагування художньої і дитячої літератури.

Найважливіші аспекти роботи редактора над текстом: редакторський аналіз і практична реалізація його висновків. Редакторський аналіз як всебічна характеристика рукопису з метою вдосконалення змісту і форми твору. Види редакторського аналізу: за одиницями тексту; за цілями аналітичних дій; за якостями тексту.

Сучасні тенденції до трансформації функцій літературного редактора. Знання основ художнього і технічного редагування як умова ефективної роботи літературного редактора.

29. Норми редагування

Норма як сукупність загально визнаних правил. Норми редагування як множинність простих і складних норм, установлених науками, з якими взаємодіє редагування (логіка, лінгвістика, психолінгвістика тощо). Загальні норми (постулати) редагування повідомлень: нова для реципієнта інформація, визначена модальність, адаптація до місця, часу і ситуації сприйняття, адаптація до тезаурусу реципієнта.

Розмаїття класифікацій норм: за формою (граничні значення; константи (літерні, цифрові); списки; шаблони; структури (моделі); положення); за змістом (лінгвістичні, психолінгвістичні, логічні, наукові, композиційні, видавничі, юридичні, політичні, поліграфічні, етичні, естетичні).

Зафіксовані і незафіксовані ("видавничий фольклор") норми. Об'єктивні і суб'єктивні норми. Види зафіксованих об'єктивних норм: настроювані, ненастроювані. Загальні і галузеві норми. Встановлені і невстановлені норми. Видавничі норми як контроль форми подання різноманітних компонентів повідомлення.

Види видавничих норм: для основного простого тексту, для основного складного тексту, для ілюстрацій, для апарату видання. Характеристика норм для основного простого тексту. Норми редагування чисел і знаків: кількісні числівники, порядкові числівники, числівники у складних іменниках і прикметниках, знаки в тексті. Норми редагування дат і часу дня: правила датування фактів, форма написання дат і періодів, позначення часу дня.

Норми редагування переліків: рекомендоване вживання різних видів переліків і позначень їхніх елементів; принцип уніфікованого позначення елементів переліку; форма тексту, що передує переліку; розділові знаки у фразі з переліком; рекомендоване вживання великої літери.

Норми редагування скорочень: види скорочень, основні вимоги до скорочень слів і словосполучень; правила графічних скорочень слів, вживання загальноприйнятих графічних скорочень, спеціальні й індивідуальні графічні скорочення; правила написання ініціальних абревіатур, вживання ініціальних абревіатур; складноскорочені слова; скорочення змішаної форми.

Норми редагування посилань: загальні вимоги до редакційного оформлення посилань на елементи видання, особливості посилань на окремі елементи видання. Норми редагування цитат: загальні правила цитування; вживання лапок; абзаци при цитуванні; велика і мала літери на початку цитати; трикрапка; примітки при цитатах; розділові знаки у фразі з цитатою. Цитати "без лапок" як тенденція сучасного стилю журналістських творів, особливості роботи з ними редактора.

Норми редагування чужомовних текстів у повідомленні. Характеристика норм для основного складного тексту. Норми редагування таблиць: структура таблиці, види таблиць, вимоги до подання головки, боковика і прографки таблиці.

Загальні норми редагування формул. Характеристика норм редагування ілюстрацій. Особливості ілюстрацій як об'єкта редагування: види, жанри і типи ілюстрацій. Типи видань за співвідношенням кількості ілюстраційного і текстового матеріалу. Вимоги до подання підписів до ілюстрацій: загальні відомості про підписи до

ілюстрацій; підписи до художньо-образних, документальних, науково-технічних ілюстрацій, до репродукцій творів; пунктуаційне і графічне оформлення підпису.

Вимоги до подання нумерації ілюстрацій: види нумерацій, форма номерів ілюстрацій, нумеровані ілюстрації, нумерація оригіналів ілюстрацій і службові позначки на них.

30. Методи літературного редагування

Метод редагування як послідовність процедур, що дає змогу відшукувати в окремих компонентах повідомлення відхилення від норм та виправляти їх. Різновиди методів: методи контролю, методи виправлення. Класифікація методів контролю: параметричні, спискові, шаблонні, структурні, аналітичні, когнітивні, положеннєві, компаративні, спеціальні.

Сутність параметричних методів. Особливості використання спискових методів. Специфіка шаблонних методів, види шаблону. Характеристика структурних методів, вимоги до редактора, який їх використовує. Сутність аналітичних методів, використання логічних і математичних обчислень, основні математичні методи контролю повідомлень: арифметичних підрахунків, функціональних залежностей, ранжування даних. Когнітивні методи як контроль значення повідомлень; класифікація когнітивних методів: за уявою, за тезаурусом, екстрагування. Специфіка положеннєвих методів редагування. Компаративні методи як контроль тотожності компонентів повідомлення.

Особливості використання спеціальних методів. Послідовність операцій контролю як умова ефективної роботи редактора. Вимоги до послідовності операцій контролю: мінімізація ступеня редагованості повідомлення, усунення можливості повторного виправлення фрагментів тексту. Особливості опрацювання компоненту повідомлення.

Класифікація методів виправлення. Розмаїття класифікацій. Радянська типологія методів виправлення, її недоліки. Типологія виправлень з позицій варіантності: однозначні, неоднозначні, багатозначні. Сучасна класифікація методів виправлення повідомлень: формалізовані (переставлення, видалення, заміна, вставлення, спеціальні виправлення),

неформалізовані(творчі) (скорочення, опрацювання, перероблення).

Сутність методу переставлення. Особливості методу видалення помилок у повідомленні. Специфіка методу заміни, його негативні наслідки. Характеристика вставлення: негативні і позитивні аспекти методу. Особливості використання і різновиди спеціальних методів. Сутність і техніка скорочення повідомлень. Умови використання методу опрацювання. Характеристика методу перероблення, його негативні наслідки. Послідовність операцій виправлення. Переваги, недоліки і ступінь бажаності застосування методів виправлення.

31. Робота редактора з фактологічним матеріалом

Факт у структурі журналістського тексту. Факт як відображення у свідомості дійсності різного рівня узагальнення і предметного змісту. Якісні характеристики фактів: правдивість, типовість, соціально-політична значимість, ідейність, точність, доречність. Поняття обсягу фактажу. Класифікація фактів: за функцією(вхідні, деталізуючі, вихідні, посилкові); за джерелом використання(авторські, факти-цитати). Види деталізуючих фактів: аргументативні та ілюстративні.

Фактологічний матеріал як сукупність опорних елементів тексту – поняття і предметних відносин. Різниця між фактом і фактологічним матеріалом. Завдання редактора при роботі з фактологічним матеріалом: з'ясування якості фактологічного матеріалу, встановлення правильності і точності відомостей.

Логіка тематичного відбору фактів, її залежність від редакційного(виробничого) і комунікативного завдань. Порушення логіки відбору фактів: надмірність інформації, змішування соціально важливих фактів з випадковими, замовчування фактів. Способи перевірки точності і достовірності фактологічного матеріалу. Перевірка джерел фактів і фактів за джерелами: звіряння з авторитетним джерелом, офіційне підтвердження.

Внутрішньотекстова перевірка: конкретизація; співвіднесення фактів(фактів у тексті і фактів, добре відомих редактору; фактів у тексті, пов'язаних за змістом; повторюваних фактів; фактів, пов'язаних з посиланнями); підрахунки; перебудова низки фактів за іншим принципом; зіставлення даних із закономірністю їх зміни; осмислення термінів; прийоми, що застерігають від недоліків прискореного читання; комбінація прийомів перевірки. Причини фактичної неточності і недостовірності тексту, робота редактора з фактичними помилками повідомлення.

32. Особливості роботи редактора з темою матеріалу

Розмаїття визначень теми твору. Текстологічний погляд: тема як відображення у творі актуального факту дійсності, що є основою змісту твору. Діяльнісний погляд: тема як система фактів, вибір яких зумовлений сферою потреб і мотивів автора і читача, метою висловлювання і сприймання, мовною ситуацією. Психологічний погляд: тема як понятійна система, що формується на етапі виникнення задуму автора чи розуміння твору. Формальний погляд: тема як денотатна система і структура твору, де вибір кожної мовної одиниці семантично зумовлений.

Класифікація тем: за ступенем важливості (початкова, похідна, вихідна), за кількісним виявом(основна, побічна), за суб'єктом виділення з твору(авторська, читацька). Типологія похідних тем: категоріально-понятійні, побічно-асоціативні. Різновиди категоріально-понятійної теми: макротема і підтема(субтема). Різновиди побічно-асоціативної теми: суміжні, ланцюгові, паралельні.

Тематичне відхилення як наслідок побічної асоціації читача. Різновиди тематичних відхилень: контрольовані, неконтрольовані, експліцитні(явні), неекспліцитні. Неконтрольовані тематичні відхилення як основа неоднорідних тематичних структур.

Тематична організація твору: однотемна і багатотемна. Тематично однорідна(тематично цілісна) і тематично неоднорідна(тематично розірвана) структури твору. Тематично аморфна структура як різновид тематично неоднорідної текстової структури. Зв'язки в тематично однорідній структурі: основний, субтематичний, макротематичний. Зв'язки в тематично неоднорідній структурі: асоціативний формальний, асоціативний змістовий. Різновиди асоціативно-змістового зв'язку: ситуативний, предикативний.

33. Логічні засади редагування

Сутність логічного аналізу тексту. Вимоги логіки щодо побудови тексту: точність, визначеність, обґрунтованість, несуперечливість. Операції логічного аналізу тексту: уявний поділ тексту на частини, дослідження зв'язків між ними. Складність логічного аналізу тексту.

Основні закони правильного мислення: тотожності, виключеного третього, суперечності, достатньої підстави. Типові порушення закону тотожності. Специфіка закону виключеного третього. Характеристика закону суперечності, різновиди суперечності: контактено-виразні, контактено-імпліцитні, дистантно-виразні, дистантно-імпліцитні. Сутність закону достатньої підстави, наслідки його порушення в матеріалі.

Завдання редактора в оцінці твору з логічного погляду: усвідомлення логічних зв'язків у тексті, перевірка правильності логічних зв'язків. Прийоми виявлення логічних зв'язків: виокремлення слів або розділових знаків, що передають характер логічних зв'язків; зіставлення суджень чи понять, логічний зв'язок між якими вербально або пунктуаційно не виражено.

Прийоми перевірки правильності логічних зв'язків: чітке виокремлення суджень і згортання їх до простіших; відновлення пропущених ланок; зіставлення логічно пов'язаних ланок; зіставлення суджень про один предмет упродовж одного твору; зіставлення логічно однорідних членів з узагальнюваним словом і між собою; зіставлення

конкретизувальних фактів з узагальнюваним положенням; зіставлення частин у визначеннях; зіставлення підстави і наслідку; зіставлення тези і аргументації.

34. Робота редактора з композицією тексту

Композиція як системно-структурна організація твору. Характеристика компонентів композиції: композиційні одиниці, композиційні зв'язки. Класифікація композиційних зв'язків: за формою(послідовність, підпорядкованість, незалежність, перехрещення), за семантичним наповненням(часові, причиново-наслідкові, класифікаційні). Композиційна структура як сукупність композиційних одиниць, об'єднаних композиційними зв'язками. Види композиційної структури: оповідна, описова, наукова, діалогічна, ієрархічна, архівна, циклічна, вкладена, гіпертекстова, комбінована. Одномірна і двомірна структури композиції. Типологія оповідної композиції: пряма хронологічна, зворотна хронологічна, одночасова багатосюжетна ("паралельна"), багаточасова, змішана хронологічна.

Специфіка описової композиції, її відмінність від оповідної; типи описів: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний. Залежність наукової композиційної структури від будови доведення; сутність і структура доведення: теза, база, сукупність аргументів; форми наукової композиції: індуктивна, дедуктивна, індуктивно-дедуктивна. Особливості діалогової композиції. Показники ієрархічної композиції. Специфіка використання архівної композиції.

Характеристика циклічної композиції. Обмеження вкладеної композиції. Гіпертекстова композиція як панівний тип Інтернет-повідомлень. Основні типи композиційних шаблонів: триблочний, "перевернута піраміда", інтерв'ю, алфавітний, дипломатичний, наказу, реферативний, енциклопедичний, дисертаційний.

Особливості застосування методів контролю. Положенні, шаблонні, структурні методи як основні методи контролю композиції. Контроль різних за обсягом повідомлень.

Логічність композиції як редакційна умова. Логічні правила ділення поняття як засіб перевірки логічності композиції: обґрунтованості ділення, співрозмірності, взаємовиключення,

безперервності ділення.

Рубрикація як контроль повідомлень великого обсягу. Робочий зміст повідомлення. Дрібність рубрикації. Ступені рубрикації. Підпорядкованість рубрик. Різновиди рубрик та їх вибір. Нумерація рубрик. Зміст і словесна форма рубрик.

35. Особливості роботи редактора з мовою і стилем твору

Полістилізм мови ЗМІ. Особливості формування "газетних термінів".

Основні методичні вимоги до аналізу мови і стилю твору: визначення загальних і специфічних особливостей мови і стилю тексту; уникнення суб'єктивності у стилістичних оцінках, виправленнях і зауваженнях(причини суб'єктивності); обережність у використанні правил і рекомендацій нормативної стилістики; знання прийомів аналізу, що допомагають помічати і видаляти типові нормативно-стилістичні помилки.

Прийоми видалення типових нормативно-стилістичних помилок. Співвіднесення між собою синтаксично залежних слів: співвіднесення членів речення, що вимагають узгодження; співвіднесення керуючого слова з кожним керованим словом або кожного з кількох керованих з одним керованим; схематизація синтаксичних зв'язків. Встановлення варіантів синтаксичних залежностей: співвіднесення слів який, котрий, що у підрядному реченні з усіма співвіднесеними словами у головному; варіація залежностей між складними однорідними членами речення і загальним словом; співвіднесення прийменника з наступними словами і словосполученнями, якими він керує; варіація словосполучень, що змінюють зміст тексту.

Заміна займенника словами, які він може замінювати. Виділення і пов'язування однакових, однокорених і протилежних за змістом слів. Виділення логічно акцентуючих слів. Виявлення зайвих слів: визначення змістового і стилістичного навантаження, виділення типових словесних надлишків(характеристика основних груп зайвих слів);

співвіднесення за змістом тексту, що читається, з прочитаним текстом. Виділення ознак, притаманних канцелярському стилю: виділення розщеплених присудків і протиставлення їм форм з повнозначним дієсловом-присудком; виділення віддієслівних іменників для зіставлення з рівнозначними дієслівними формами; виділення дієслова є для зіставлення з більш конкретними і точними дієсловами або з бездієслівними конструкціями; виділення слів питання, проблема, момент, задача; виділення канцелярських штампів.

36. Особливості редагування текстів різних видів і жанрів

Стиль мовлення як особливий спосіб, манера організації змісту з метою досягти відповідного результату сприймання повідомлення. Характеристика елементарних стилів мовлення: агітаційний, аналітичний, описовий, репродуктивний, експресивний. Цілепокладання змістових структур елементарних стилів. Зв'язок елементарних стилів з видами текстів.

Поняття тексту як послідовності вербальних знаків. Елементарні види текстів як породження елементарних стилів. Розмаїття класифікацій видів текстів. Розповідь, опис і роздум як провідні різновиди текстів. Основні структурно-змістові зв'язки в розповіді, описі і роздумі. Загальна характеристика розповіді, особливості її редагування. Основні принципи викладу матеріалу в тексті-розповіді: хронологічний, географічний, тематичний. Способи розповіді: епічний, сценічний. Специфіка тексту-опису. Розмаїття класифікацій описових текстів: аналітичні і синтетичні; статичні і динамічні. Характеристика тексту-роздуму, його різновиди: дедуктивні, індуктивні.

Інтернет-текст("павутинотекст") як новий різновид журналістського тексту. Типологічні особливості Інтернет-тексту: гіпертекстові посилання, "асорті-композиція", специфічний темпоритм, специфічна стилістика інтерактивності.

Жанр журналістського твору як комбінація елементарних стилів, як змістовий тип, організований певним стилем. Сильова характеристика жанрів(замітка, репортаж, інтерв'ю, звіт, огляд листів, кореспонденція, стаття, замальовка, нарис, рецензія, памфлет, фейлетон, лист): визначення жанру, його цільова установка, особливості використання елементарних стилів, типові недоліки жанру, які має врахувати літературний редактор.

Специфіка редакторського читання тексту. Тексти довільного і обов'язкового прочитання. Типи редакторського читання: перше(ознайомче), друге(оціночне і шліфувальне). Вимоги до редакторської роботи з текстом. Межі втручання редактора в текст. "Мовчазний компроміс" як угода між автором і редактором з приводу втручання в текст. Етапи "мовчазного компромісу". Залежність ступеня редакторського втручання від авторської кваліфікації та самооцінки. Тексти, що не підлягають редагуванню.

Рекомендована література:

1. Мильчин А. Э. Методика редактирования текста : [изд. 3-е перераб. и доп] / А. Э. Мильчин. – М. : Логос, 2005. – 524 с.
2. Партико З. В. Загальне редагування : нормативні основи : [навч. посібник] / З. В. Партико. – Львів : Афіша, 2001. – 416 с.
3. Редактирование отдельных видов литературы / Под ред. Н. М.Сикорского. – М. : Книга, 2007. – 397 с.
4. Різун В. В. Літературне редагування / В. В. Різун. – К. : Либідь, 2006. – 240 с.
5. Філософія політики : короткий енцикл. словник / [авт.-упоряд. : Андрущенко В. П. та ін.]. — К. : Знання України, 2002. — 670 с.
6. Чічанвський А. А. Політика. Преса. Влада. / А. А. Чічановський, В. І. Шкляр. – К. : Слов'янський діалог, 2003. – 162 с.
7. Швецова-Водка Г. Н. Общая теория документа и книги : [учеб. пособ.] / Г.Н. Швецова-Водка. – М. : Рыбыри ; К. : Знання, 2009. – 487 с.
8. Серажим К. С. Літературне редагування : навч.-метод. пос. – К. : Паливода А. В., 2012. – 142 с.
9. Тимошик М. С. Редакторський аналіз : завдання, зміст, логічні засади. – К. : КНУКІМ, 2012. – 32 с.
10. Карабан В. Переклад наукової і технічної літератури: у 2 т. / В. Карабан. – Харків, 2001.–224 с.
11. Тріщук О. В. Редагування науково-інформаційного тексту : підручник / О. В. Тріщук. —К.: НТУУ «КПІ», 2013. –248 с.
12. Капелюшний А. О. Стилїстика і редагування журналістських текстів. – Львів: ПАІС, 2003. – 344 с.
13. Капелюшний А. О. Стилїстика і редагування. – Львів: ПАІС, 2002. – 576 с.

Додаткова

1. Видавнича справа та редагування в Україні : постаті і джерела (XIX перша третина XX ст.) : [навч. посібник / за ред. Н. В. Зелінської]. — Львів : Світ, 2003. — 612 с.
2. Громик Ю. В. Український правопис : навч. пос. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 140 с.
3. Добровольський О. О. Підготовка оригіналів до видання: на допомогу авторів, рецензентів, редакторів, коректорів / О. О. Добровольський, М. С. Хойнацький. – К. : Вища школа, 2001. – 111 с.